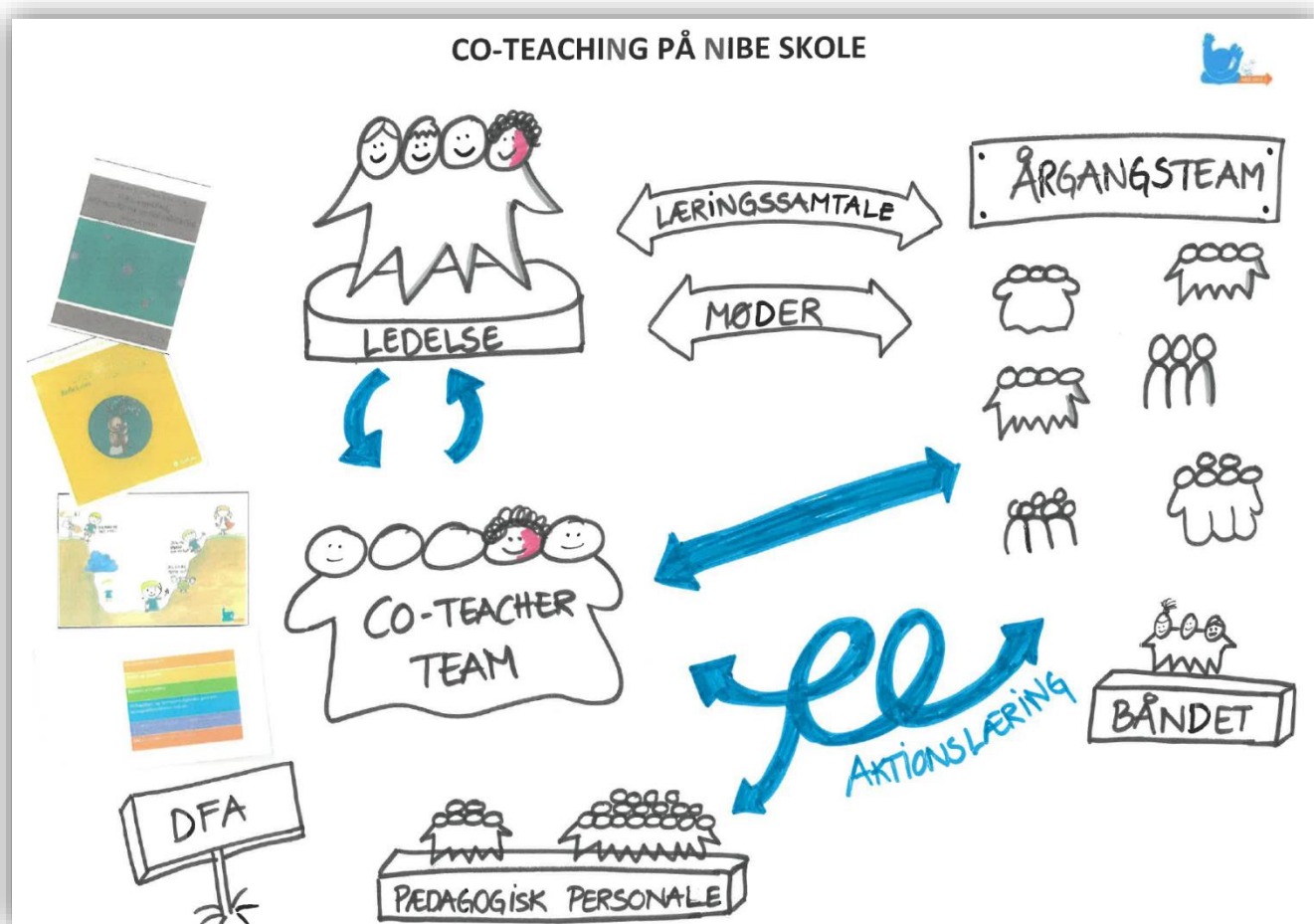

Co-teaching skaber deltagelsesmuligheder for alle, - når det virker

Grafisk facilitering af Tine Rytter Trier

Af Marianne I. V. Uhrenholt, afdelingsleder ved Nibe Skole

Co-teaching skaber deltagelsesmuligheder for alle, - når det virker

Co-teaching på Nibe Skole er centreret om arbejdet med at styrke elevernes deltagelsesmuligheder i både undervisningen såvel som i skoledagen som helhed. Vi har fokus på elevernes mulighed for at agere i struktur, overblik, tryghed og forudsigelighed i skoledagen og undervisningen. At skabe en mulighed for at have forudsigelighed i forventningen om forventningen til skoledagen og undervisningen. Det gør vi ved at arbejde med systematiske, didaktiske tilgange til understøttelse af eksekutive funktioner samt elevens mulighed for selvregulering. Vi arbejder med dét at være aktør i egen tilværelse med de forudsætninger, man som elev har for det. Der arbejdes således også fortsat med skolens målsætninger omkring at styrke elevernes selvregulering, mestringsstrategier og The learning Pit (Nottingham, Dweck, Geisnæs m.fl.).

Co-teachingorganisationsformerne anvender vi fleksibelt med udgangspunkt i det fokus, der implementeres eller konsolideres. I vores co-teachingindsats er det centralt, at vi udvikler organisatorisk læring og skaber en ændret kultur gennem vores praksisfællesskaber. Co-teacherne er således med i lektioner på tværs af faglige kompetencer, idet fokus er på strukturen i og stilladseringen af den enkelte lektion pædagogisk og didaktisk med det formål at give alle elever optimale muligheder i klassefællesskabet for at lære mest muligt.

Nibe Skole er en tresporet skole med ca. 720 elever fordelt på 0.-9. årgang samt en specialklasse. Herudover har vores eget tiltag, som understøtter og kan aflaste elever med behov for dette i det daglige kaldet Båndet. Vi har ca. 80 pædagogiske medarbejdere, heraf 55 lærere og 28 pædagoger og pædagogmedhjælpere. Vi samarbejder i årgangsteams om hver årgang og der er årgangsteam møde en gang om uge i en dobbeltlektion. Derudover har vi løbende møder i selvvalgte mødefora fx lærermøder, p-møder, som er pædagogernes møder, afdelingsmøder, teammøder i DUS og Pædagogisk Udvalgsmøder.

Når vi skaber forandringer sammen, er det et stort skib, der ændrer kurs. Det tager tid og kræver involvering at følges ad og få det til at give mening.

Skolens organisering af co-teaching

I vores organisering af co-teaching har det været centralt, at vi skaber organisatorisk læring og fælles praksiser. På Nibe Skole arbejder vi som tidligere nævnt årgangsoptaget og i årgangsteams. Vi har derfor valgt at have en co-teacher på hver årgang fra 1.-9. årgang, som har fået tildelt et antal timer til at gå ind i opgaven sammen med lærerne på årgangen. Nogle er fra egne teams, andre kommer fra andre teams. Vi har tilstræbt, at alle lærere har haft samarbejde med en co-teacher i løbet af skoleåret 22-23, som var opstartsåret. Co-teacherens opgave er at understøtte implementeringen og efterfølgende konsolideringen af de specialpædagogiske og -didaktiske tiltag, vi laver i hverdagen og undervisningen.

I første del af opstartsåret brugte vi kun de organisationsformer, hvor begge lærere og alle elever var i klassen i undervisningen. Her lagde vi vægt på, at man relationelt og professionelt knyttede an til hinanden og at co-teacheren kunne understøtte implementeringen ved at alle var i rummet sammen.

Alle co-teacherne deltager i teammødet på den årgang, som de er tilknyttet som co-teacher.

Der er hermed skabt mulighed for og forventning til samarbejde om og organisering af co-teaching på årgangenes teammøder med udgangspunkt i de fokuspunkter, der opstilles i co-teachingteamet i samarbejde med ledelsen.

Co-teacherne er organiseret i et co-teachingteam og har specialpædagogiske kompetencer – flere af dem har gennemført specialpædagogisk basisuddannelse. Vi er bevidste om, at man ikke laver skellen mellem co-teacherne og den lærer, der har faget og står i klassen i den oprindelige forståelse af co-teaching. Når vi alligevel gør det her, er det fordi, vi skelner mellem de holdtimer, der også ligger i fagene, som er faglige

timer, og co-teachingtimerne, som vi kalder dem. Det er for tydeligt at rammesætte den opgave, man samarbejder om, når en co-teacher deltager i undervisningen. Så er der et skærpet fokus på de fokuspunkter, teamet og eller skolen arbejder med at implementere eller konsolidere i den periode. Her er det co-teacherens opgave at samarbejde med læreren om at integrere og automatisere den praksis, vi er fælles om.

Co-teachingteamets betydning

Co-teacherne er organiseret i et co-teachingteam, som mødes hver 14. dag til co-teachingteammøde. Her sidder en leder med, som er bindeleddet mellem den delegerede ledelse i co-teachingteamet og ledelsen. Co-teachingteamet er centralt for de indsatser, vi har på skolen, og fungerer blandt andet som delegeret ledelse.

Vi tager centrale pointer og fokusområder til os både fra efteruddannelse og fra dagligdagens iagttagelser. Vi ser på, hvad der er mønstre og praksisser, og hvad der i højere grad er individuel praksis. Vi drøfter det i co-teachingteamet både med baggrund i det, efteruddannelse bidrager med og det vi oplever i hverdagens praksis. Her udformer vi det, der er væsentligt og timing til at arbejde med lige nu og på sigt. Co-teachingteamet er med til at sætte den pædagogiske dagsorden på både lærermøder, p-møder og til ledelsens læringssamtale med årgangsteamsene. Det er en afgørende del af legitimiteten for den enkelte co-teacher, at der arbejdes på skoleniveau og med et vi, der er besluttet af ledelsen, når fokuspunkterne meldes ud.

Det handler imidlertid ikke mest om at opfinde nye didaktiske elementer eller pædagogiske metoder, men derimod om at gøre det samme sammen. At udvikle fælles praksisser og handlinger på skolen. Vi har arbejdet med og arbejder med følgende:

Eksekutive funktioner og overblik

- **Dagsorden på tavlen** – lille selvstændig tavle til formålet.
- **Piktogrammer** – lydniveau og samarbejdsform.
- **Timetimer** – til angivelse af tid i mange forskellige sammenhænge og mange formål.
- **Skift, pauser og overgange** (brainbreaks, low arousal, high arousal), at komme fra det ene til det andet, frikvarter, didaktiske skift, opstart af lektioner med fokus på low arousal.
- **Opmærksomhed på børn, der "falder fra"** - at understøtte dem i at komme videre.
- **Læringsrummets indretning** – at skabe mulighed for visuel ro og styrket overblik.
- **HV-skabeloner som informationsbrev** til forældre og elever.

Makkerpar og gruppedannelse er de voksnes ansvar

- **Gode, alderssvarende samarbejdsformer for eleverne og gode processer for gruppedannelser, differentieret tilgang.**

The Learning Pit og selvregulering

- **Spørgeteknikker og læringsamtaler**
 - *Spørgeteknikker og feedback i undervisningen (fra Brug Hovedet - Refleksive læringsstrategier).*
 - *Problemløsningsstrategier fagligt og i fællesskabet*
 - *Læringsamtaler, Individuelle og med fokus på at støtte elevens mulighed for selvregulering.*

Co-teachingteamets input er meget væsentlige i konsolideringsfasen, hvor det ofte er nødvendigt at genbesøge fokusområder og tiltag i forskellige pædagogiske mødefora for at fastholde de tiltag, der allerede er sat i værk og arbejde med den gensidige forpligtelse af de fælles praksisser og handlinger.

Det er også her, vi arbejder med kritiske vinkler og udfordrer de fokuspunkter, vi arbejder med. Eksempelvis har den ikke-fagfaglige vinkel på co-teaching været drøftet mange gange holdt op imod den tilgang til fælles forberedelse af undervisningen, der har været præsenteret på det kursus, skolen deltager i nu. Vi drøfter også løbende arbejdet med fokuspunkterne i udskolingen holdt op imod den selvstændiggørelse, det kræver for eleverne efter 9. klasse at kunne imødekomme kravene forbundet med overgangen til ungdomsuddannelser.

En del af den kulturændring, vi er i gang med, handler om at være sammen i undervisningen med legitimitet i implementeringen af fokuspunkter, vi som skoleledelse har udvalgt. Det er opgaven, men ikke altid en opgave, der falder lige for, hverken for co-teacherne eller de lærere, man arbejder sammen med. Her bliver samtalerne i co-teachingteamet vigtige og faciliterende for, at vi kan blive ved med at gå i samme retning, når vi samarbejder med årgangsteamsene på årgangsteammøder og i undervisningen.

Co-teachingteamet er en væsentlig sparringspartner i skoleledelsens strategiske arbejde. Et væsentligt bidrag er de kritiske vinkler, refleksionerne og virkelighedstjek af de ting, vi hver især får øje på i hverdagen på skolen.

Co-teaching og kompetenceudvikling

Vi har længe haft fokus på at give eleverne gode muligheder for selvregulering og arbejdet med mestringsstrategier. Det pædagogiske personale har ad flere omgang arbejdet med og været på kursus i selvregulering, som det er defineret af Dorthe Geisnæs og Preben Kierkegaard. Når vi udvikler elevernes mestrings- og læringsstrategier fagligt og socialt arbejder vi bl.a. ud fra Nottingham's The learning Pit og de tanker, der knytter sig hertil. Vi har sammen læst "Brug hovedet – refleksive læringsstrategier" af Tacha Elung Vi har arbejdet med de mestringsstrategier, der knytter sig hertil ind i undervisningen forud for, at vi blev givet muligheden for co-teaching på hele skolen.

Arbejdet, der har ligget forud for vores co-teachingindsats, har haft fælles indsigt, forståelse, fælles sprog og handlemuligheder som omdrejningspunkt. Indsatserne har været implementeret på lærermøder og p-møder samt på større pædagogiske arrangementer. Men det har ligget hos årgangsteamsene at implementere indsatsen og hos ledelsen at følge op.

I skoleåret 23-24 har vi fået en unik mulighed for et 30-timers efteruddannelsesforløb med kurset Deltagelsesmuligheder for Alle fra Den Mangfoldige Folkeskole. Det er for alle pædagogiske medarbejdere og har netop deltagelsesmuligheder for alle som omdrejningspunkt. Endnu engang handler det om fælles indsigt, forståelse, fælles sprog og handlemuligheder. Denne gang med særligt fokus på de eksekutive funktioner i dagligdagen som helhed og i undervisningen fra elevens mulighed for at skabe overblik til didaktiske skift, pauser og det eksekutive på opgaveniveau. Forud for kurset har vi tilrettelagt programmet med baggrund i det arbejde, vi allerede har i gang. Her har vi givet hinanden håndslag på, at implementeringsdelen håndteres via co-teachingindsatsen på skolen.

Fra teori til praksis

Co-teachingindsatsen er således et helt centralt led i af implementeringen af kurset Deltagelsesmuligheder for alle. Vi arbejder med aktionslæring. Det er væsentligt, at tiltagene udvælges og iværksættes løbende og

samtidigt med at kurset afvikles. Det er også på baggrund af og i samarbejde med co-teachingteamet, at vi eksempelvis ændrer på rækkefølgen af implementering af fokuspunkter og præsenterer dette i relevante mødefora.

Et eksempel på et fokuspunkt, der er blevet til som en vekselvirkning mellem co-teachingteamets input, en styrket diskurs på skolen efter kurset og samarbejdet med ledelsen iagttagelser er opmærksomheden på at arbejde hensigtsmæssigt med henholdsvis pauser og didaktiske skift i undervisningen. Det er et fælles fokusområde for skolen i skrivende stund på den baggrund. Vi oplever både en opmærksomhed herpå i co-teachingteamet og finder i det i øget grad i diskursen i det daglige, på møder med PPR mv. Samlet set oplever vi et stort potentiale i at arbejde fokuseret med dette og ser det samtidig som en mulighed for med mindre, men fælles greb at ændre praksis til noget bedre.

Samtidigt med at det tages op på kurset, er det på dagsordenen til ledelsens læringsamtaler med årgangsteamsene. Læringsamtalerne i årgangsteamsene har i år været et refleksivt rum for den pædagogiske praksis og samtidig en kærkommen lejlighed for ledelsen til at erhverve os indsigt og mulighed for deling af viden og gode praksisser på tværs af teams. Vi har fx stillet følgende spørgsmål:

Skift, overgange og pauser

- *Hvilke overvejelser gør I jer omkring skift i løbet af elevernes dag?*
- *Hvad kendetegner en god overgang mellem aktiviteter? Hvordan gør I det?*
- *Hvad bidrager pauser i undervisningen med?*
- *Hvornår vurderer I, at der skal være en pause?*
- *Hvilke overvejelser gør I jer, når der skal være en pause i undervisningen?*

Vi samler op på fx lærermøder. Efterfølgende kommer det tilbage til co-teachingteamet, som samler op og iværksætter de konkrete tiltag, der ser ud til at kunne lykkes med en fælles indsats på skolen. Tiltagene meldes ud af ledelsen, så co-teachingfokus-punkterne er faciliteret af ledelsen. På den måde arbejder vi både med analyse og iværksættelse i en aktionslæringsproces med mange led.

For at lykkes i vores co-teachingindsats og med implementering af teori i praksis, handler det om vedholdenhed, en løbende kritisk analyse og justering og vedholdenhed. Vi er heldige at have fået mulighed for at tage meget ny viden ind og genbesøge kendte perspektiver, som skal have nyt liv i år. Konsolideringsfasen – det at skabe kulturen over tid, kommer til at fylde mest hos os i de kommende år.